

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedésében.
Egyes szám ára 5 kr. o. ó.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordaiúca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, lejárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Uriutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyiltér sora 20 kr.

Előfizetés

a

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
egész nagy iven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. ó.
nyolcz hóra 8 „ „ „
félévre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőséghez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“ szerkesztősége.

Bécs, május 8.

(Gr.) A közös szavazás eshetősége ez uttal egy kérdést vont előtérbe, melyről a delegatiónkat megalkotó törvény egészen megfelelt. A kérdés concrete ez: mi történik azon esetben, ha mindkét delegáció tagjai kivétel nélkül egyformán szavaznak, és pedig mind-egyik a saját delegációjuk által elfoglalt álláspont fenntartása mellett? A törvény tudvalevőleg azt rendeli, hogy egyenlő számmal kell mindkét delegáció tagjainak a közös szavazásban részt venni, s az elnöklés sorrendjére nézve a két delegáció elnökére nézve a sors határoz. Ha tehát a jelen esetben a határvidék kérdésében közös szavazásra kerülne a dolog, a mint az ügyek e pillanatban állanak, a magyar delegáció tagjai a hadügyminiszternek adandó teljes felmentés mellett fognának szavazni egyhangulag, míg az osztrák delegáció tagjai mellett, hogy az összeg elköltésére nézve megadnák a felmentést, egyhangulag a mellett fognának szavazni, hogy a határvidék címén tavaly függőben hagyott összeg (az ogulini lázadás elfojtására igénybe vett összegben kívül) a magyar pénzügyminiszter által térítették vissza.

A szavazatok egyenlők lévén, határozat nem jöhetne létre.

E felfogás azonban nézetünk szerint nem correct, s a kik így vélekednek, megfelelnek azon egy körülményről, hogy a delegáció két elnöke nem együtt, hanem egymást felváltva elnököl, azon delegáció minden esetre előnyben leendő a szavazattöbbséghez nézve, melynek elnöke a szavazás alkalmával nem végez elnöki funkciót.

Nincs ugyan e tekintetben direct utalás a törvényben a kérdés ily megoldására, de azon egyszerű tény, hogy a törvény értelmében a két elnök közül az egyik a szavazás alkalmával a közös ülés szavazó tagja lesz, megoldja a határozat lehetősége iránt felmerült kérdést.

Arról, hogy az elnök, mint ilyen szavazattal bír, a törvény mit sem szól; az alkotmányos gyakorlat azonban az, hogy az elnök döntő szavazattal bír, ha különben nem jöhetne létre határozat, vagyis csupán egyenlő szavazatok esetében. Minthogy pedig e körülmény, az egyik elnök részvéte folytán a szavazásban, ez uttal nem forog fenn, az elnök szavazatára szükség nem leendő s érvénybe lép a törvény azon határozott rendelkezése, hogy az elnök: „a szavazás eredményét a közös ülés határozataként egyszerűen kimondja.“

Van azonban egy kellemetlen oldala az ügynek, mely azt teszi szükségessé, hogy a közös szavazás a magyar delegáció által lehe-

tőleg kikerültessek. Ez pedig az, hogy nekünk magyaroknak okvetlenül lehetlenné kell tennünk minden discussiót az ily kényes kérdések fölött, okvetlenül lehetlenné kell tennünk a delegatiónkban a közös szavazás módjait feletti eszmecserét, mely ha felmerül a közös ülésben, hol erre ez esetben ugyszólván provocatio történik a kérdés sajátosságai által, oly zsákutcába jutunk a törvényben foglalt szó-lási tilalom és a határozat kimondásának módja iránti eltérő felfogások folytán, mely a mi előnyünkre, kiknek a delegáció intézményének fenntartása, nem úgy, mint a német centralistáknak, érdekében van, bizonyára nem szolgál.

A törvény e hízaga tehát minden esetre pótlandó lesz törvényhozási uton; s ezért tartjuk valószínűnek, ismervén a delegatiónk között uralkodó hangulatot, hogy a közös szavazás szükségese lehetőleg kerültetni fog, hacsak az osztrákok nyakassága azt parancsolólag követelni nem fogja.

Bécs, május 9.

—r. A közös szavazás szükségese tehát daczára a végső pillanatig fennállott reménynek, csakugyan bekövetkezett. A birodalmi tanács delegációja semmi szín alatt nem volt hajlandó az engedékenységre, daczára annak, hogy a magyar delegáció minden fontosabb kérdésben engedett. Elkerülhetlen volt tehát az utolsó remediumot megkísérteni, mely ha nem is fog egyebet eszközölni, lehetővé fogja tenni azt, hogy a kérdés, melyben engedni egyik fél sem akart, legalább függőben tartassék. A közös szavazás valószínűleg ugyanis legalább a mint a helyzet ma áll, nem fog határozatra vezetni, a határvidéki tulkiadásra vonatkozólag. Részletesen szözlünk a közös szavazás esélyeiről tegnapi cikkünkben; kifejtettük, hogy a törvény betűje s alkotmányos fogalmak szerint határozatnak okvetlenül kellene keletkeznie a jelen esetben is. A kérdést ugyanis teljesen kétségtelenné teszi a törvény ide vonatkozó rendelkezésével a magyar delegáció ugyszabályainak azon határozata, mely szerint a delegáció elnöke közös szavazás esetében akkor köteles szavazni, ha különben határozat nem hozhatnák. Ez a dolog természete szerint azon elnökre vonatkozik, ki a közös ülésben nem mint elnök szerepel. E szerint, ha áll az, hogy a közös ülés elnöke, mint ilyen, csak akkor szavaz, ha egyenlő szavazatok esetében határozat nem hozhatnák, tekintve azon körülményt, hogy a delegatiónk elnökei közül annak, ki a közös ülésben nem elnököl, szavaznia okvetlenül kell (minek folytán azon delegáció, melynek elnöke a közös ülésben nem elnököl, egy szavazattal okvetlenül előnyben van,) határozat hozatalának lehetősége kétségkívül áll. Csakhogy ennek ellenében áll az, hogy a delegáció tagjai e kétségkívül helyes nézetet nem osztják. E nézetük igazolására támaszkodnak azon körülményre, hogy ezen esetről az 1867 XII. t. cikkben világos provizio nincsen, hogy az osztrák delegáció házszabályában nem foglaltatik a magyar delegáció házszabályában foglalt fentebb idézett intézkedés; s végre, hogy az első közös szavazás alkalmával egyik elnök sem szavazott.

A két első indokra, az általunk tegnap és most felhozottak után, talán szükségtelen megjegyzést tennünk; a mi a harmadik indokot illeti, az, így egyszerűen oda állítva a dolgot, kétségtelenné argumentum látszattal bír. E látszattal is megdönti azonban azon tény, hogy az első közös szavazás alkalmával Majláth Antal gr. azért nem szavazott, mert a sors által ő jelöltetett ki a közös ülés elnökévé, s miután a szavazatok aránya nagyon is eltérő volt, elnöki jogával, melynek fogva őt illeti a döntő voks, nem élhetett. Hopfen lovag pedig, az osztrák delegáció akkori elnöke nem is vehetett részt a szavazásban, miután az osztrák delegáció tagjai többen lévén, a törvény értelmében foganatba vett sorsolásnál az ő neve huzatott ki legelőször, s azért, mint a közös ülés tagja nem is vehetett részt a szavazásban.

Van azonban még egy más ága is a kérdésnek, s ez az, hogy a második közös ülésben Hopfen lovag elnököl, a törvény rendelkezésével fogva jelenleg a magyar országos bizottság elnöke lesz hivatva elnökölni, s így ha a fentebbi magyarzat vétetik alapul, a magyar bizottság kisebbségben lesz. Ez mindenesetre baj; de e reánk nézve kedvezőtlen esély még nem ok arra, hogy oly valami, a mi logikailag helyes, épen e baj miatt logikailag helytelennek declaráltassék. Kétségen kívül áll azonban az, hogy a magyar delegatiónak nem szabad megengednie, hogy ez esetben majorizáltassék, s ép oly kötelessége, mint az osztráknak, minden lehető eszközt felhasználnia, hogy e célját elérje. Ez már politika és pedig helyes és saját álláspontunkból teljesen igazolt politika, melynek azonban épen a dolog természeténél fogva igen kevés oka van első sorban a logikával történnie.

A magyar delegatiónban tehát azon nézet jutott tulsulyra, hogy azon esetben, ha az osztrák elnök szavazna, a magyar delegáció elnöke is szavazni fog (mert a magyar delegáció ügyrendje, midőn kötelessége évi teszi az elnöknek a szavazást, nem zárja ki a szavazás szabadságát); ha pedig az osztrákok beleegyeznek, egyik elnök sem fog szavazni.

Perczel Béla ma délután érkezvén Schmerlinggel a közös szavazás ügyében, megállapodás jött létre az iránt, hogy egyik elnök sem fog szavazni s így biztosítva van legalább az, hogy többség egyik félén sem lesz, a mi a jelen körülmények között az egyedül lehetséges eljárás mód.

A kérdés e szerint nem fog megoldatni; határozat nem lesz, midől az következik, hogy a zárszámadások nem fognak szentesítés alá bocsáttatni, hanem a kormány fog a függőben maradt tétel felett tanácskozní s megállapodását a jövő delegatiónk elő fogja terjesztieni.

Bécs, május 9.

—r. Az összeegyeztető bizottságok a mai nap folytában szakadatlanul üléseztek. Az osztrák delegáció hetes bizottsága reggel 8 órakor, a magyar összeegyeztető bizottság déli 11 órakor tartott ülést. E közben a közös hadügyminiszter mindkét ülésben jelen volt, a magyar miniszterelnök, pénzügyminiszter, és a külügyminiszter mindent megkísérlett, hogy egyetértést hozzanak létre a két delegáció között.

Szlávy délfelé egy indítvánnyal lépett fel, melyet magáévé tett a közös hadügyminiszter is, hogy t. i. a kérdés függőben hagyatván, a két delegáció külön-külön hozott határozata által, a közös kormány megbizassék a két monarchia kormányával e kérdést tisztába hozni. Ezen indítványt magáévé tette a magyar összeegyeztető bizottság is, azonban a d. u. 2 órakor a két delegáció összeegyeztető bizottságai által tartott közös ülésben az osztrákok e közvetítő indítványt nem fogadták el.

Nekik okvetlenül közös szavazás kell, először azért, hogy a delegatiónak előtűk épen nem kedvez intézményét ad absurdum deducálják; hogy a kézzel direct választások előestéjén népszerűsége tegyenek szert; s végre, hogy Schmerlingék — mert hiszen az ugynevezett Verfassungstreupárt embereinek csak egy tagja (Herbst) foglal helyet a delegatiónban — megmutathassák, hogy csak ők a legények a gáton. Indoknak mind a három elég szép

Bécs, máj. 9.

A delegáció ma tartott ülésében a közös szavazás szükségessége tényé vált. Ezzel kapcsolatban hírként emlitem meg, hogy némelyek nagyon biznak abban, hogy az osztrák delegáció katonaviselt tagjai (Mertens, Gablenz, Lichtenstein) a határvidék kérdésében a magyarokkal fognak szavazni. A Vörndl fegyverek beszerzésére nézve valószínű, hogy a magyar delegáció álláspontja jut a szavazásban érvényre. Csak hírként emlitem fel azt, hogy a birodalmi tanács azon esetben, ha a közös szavazás eredményre nem vezetne, az 1874-re beszolgáltatandó quótára nézve az osztrák pénzügyministert utasítani fogja, hogy abból a határ-

örvidék szükségletére 1872-ben fordított összevetet levonja.

A 23-ik honvéd zászlóalj zászlószentelési ünnepélye Brassóban.

Május 3-ának délutánján a zászlóalj tisztikara teljes díszben Mangesius alezredes vezénylete alatt tevé tiszteletét a zászlóanya gróf Nemes Jánosné szül. gr. Mikos Róziánál. Este nagy takarodó volt zenekísérettel és fáklyás menettel. A fáklyásmenet az egész városban keresztül az 1-ső sz. hótél elé vonult, hol a grófnő megszállott. Május 4-ke volt az ünnepélyes nap. A tanácsház előtti téren a kápolnasátor volt felállítva s egy nagy tér fenyűfákkal bekörítve. A fenyűkerítésen belül közös- és honvédseregbeli katonák képeztek sorfalat. D. e. 9 órakor a honvédség teljes díszben kirukkolt, a zászlót a honvéddandárnok lakasából el a kápolnává átalakított sátorba vették. Erre a lo-génység fölött szemlét tartottak az id. dandárnok Mangesius Frigyes alezredes s később a közös hadseregbeli ezredes Dobler. A zászlóaljat Rödiger Rezső honvédkapitány vezénylé. Ezalatt a közös helyőrség tisztikara, a helybeli brassói s a vendégül meghívott kézdí-vásárhelyi és fogarasi honvéd-zászlóalj tisztikarai, a városi kommunális tagjai, egy a háromszéki vendégek is a rezervált helyre beléptek. Küldöttség menesztett a zászlóanya után, hogy a zászlóanyát a koszoruleányokat meghívják. — A zászlóanya teljes magyar díszruhában jelent meg, a leányok fehér ruhában, kék és vörös szalagokkal. A sorfalon kívül ezren meg ezren nézték az ünnepélyt az ablakból, a tanácsházi toronyról. Molnár János ev. ref. lelkész lépett először a szószékre s magyar nyelven intézett beszédet a honvédséghez s a jelenvoltokhoz. Mire az ev. luth. városi lelkész tartott német nyelven egy megszólítást a magyarokhoz, németekhez és románokhoz, kik e hazának nemcsak egyenjogu, de az iránta, yenlőn lekötöleztet polgárai. Erre a gör. keleti főesperes tartott román nyelven beszédet, míg végére Möllner Ede apát s róm. kath. városi lelkész számos segédlettel ünnepélyes szent misét mondott. Mire után a pompás zászlószalagot a koszoruleányok felköték. Azon a következő felirat olvasható: „Isten segitsd fegyverünket! Gróf Mikos Róziánia a magy. kir. brassói 23-ik honvédzászlóaljnak.“ Mire Möllner apát végzé a beszentelést; ez ünnepélyes cselekvés bevégeztével az apát ur a honvédekhez magyar nyelven beszédet tartott; erre ezután a szögbeverés cselekvénye következett: Möllner apát ur veré be az első szegeket a szentháromság nevében; ezután következett a törvényhatósági elnök, a dandárnok, a zászlóanya, a koszoruleányok. A cselekvés végeztével Mangesius ezredes megfogá a zászlót s átnyújtá azt Kabos őrnagynak erőteljes magyar beszéddel, melynek végén király ő Felségét élteté. A megindultság jelei közt vevé át a zászlóalparancsnok a zászlót s válaszában az általa átszenvedett 25 évre utalt vissza; átadá azt Alsó főhadnagynak, ki beszédét német nyelven tolmácsolá. Erre a hálaadó isteni tisztelet (Tedeum!) tartott meg; mire a zászlóalj (melynek a város e nap emlékére 120 frtot adományozott) elvont a zászlóanya előtt, ki az nap 170 teritékű ebédet adott, melynél lelkesebbnél lelkesebb toasztok követték egymást. — Az ünnepélyt fényes táncvigalom zárta be.

Legujabb táviratok.

Bécs május 10. A pénzügyminiszter a bankok által jegyzett 13 milliót a nemzeti bankkal közösen 20 millióra egészíti ki, Bőrszárlat igen nyomott, csak compact üzletek kötetnek. A Petschek-féle bankház kiegyezkedés céljából megbizásokat fogad el.

Bécs, május 10. Az ausztriai delegáció a pénzügyi törvény, névszerint az 1874-ki előirányzatot és az 1873dki póthitelt vita nélkül elfogadta. Az 1873. rendkívüli hidi budgetet megszavazott, de fel nem használt hitel meghosszabbítása és az 1871-ki zárszámadás tekintetében azon indítvány fogadtatott el, hogy a határozatok a kormányhoz

leendők át. Honlap d. e. ülés. Tárty: a közös mi niszterek közléseinek átvétele.

Bécs, május 10. Az esti lapok jelentik: A bankintézetek képviselőiből tegnap küldöttség vá lasztott, mely a pénzügyminiszterhez ment, hogy a börzei válság alkalmából államsegélyt kérjen. A pénzügyminiszter késznek nyilatkozott négy millió val enyhíteni a válságot.

Bécs, május 10. A delegációk által az 1874. évre megszavazott budget — leszámítva a 17 mit- lió vámjövedéki bevételeket — 93.049,376 frnyi összeget mutat ki, mint közösen fedezendő, mely- ből a birodalmi tanácsban képviselt országokra 63.831,872 frt, Magyarországra 29.217,503 frt quota esik.

London, május 9. Az alsóház mai ülésében Read interpellációjára azt válaszolá Forster, hogy most még lehetetlen a marháknak Németországból való beszállítása iránt létező korlátozásokban köny nyebbitéseket léptetni életbe.

Egy további kérdésére válaszolja, kijelenti Hugesson, hogy az Arany-szigetéről ma érkezett tudósítás szerint a fántik, két útközét után kényte- lenek voltak visszavonulni. — Az assantik mintegy 30—40,000 főnyi haderővel az egész vonalon előrenyomulnak. — Az assantik királyának egy irata azt mondja, hogy a háboru Elmína átengedése által idéztetett elő, és hogy ő jelentéktelen veszte- ségeket szenvedett. — A belga király Liverpoolba utazott.

London, május 9. Az admirális elrendelése, hogy az „Audacious” és „Penelope” páncélos fre- gátók a perzsa sahnak Európába szállítása végett induljanak utra.

Frankfurt, máj. 10. A börze eleinte jó volt; később azonban a berlini árfolyamokra nézve hanyatlott; az ausztriai bankkrészek kiválóan lany- hán keltek. Az itteni piacz helyzete ép oly veszély- telen, mind azelőtt volt.

Páris, máj. 10. Az állandó bizottmány ma- joritása elhatározza, hogy a mai ülésben ismét tar- tozkodó magatartást követ.

Homoród-vidék, 1873. május 3-án.

Nagyon tisztelt szerkesztő ur!

Meglévőm győződve, hogy a nevelésügyi ér- dekek legkevésbé sincsenek háttérbe szorítva be- cses lapja hasábjain, alkalmat veszek magamnak, engedelmeiből, e tárgyban egy nem épen jelenték- telen dolgot megemlíteni.

A „Homoród-vidéki néptanítók fiok-egylete” ez évi rendes második gyűlését tartotta április 30. Városlván, hová a szent ügy iránti nemes lelke- sedés a rendes és pártoló tagoknak feltűnően je- lentékeny számát csoportosította. Összesen 18 isko- la tanító (ezek közül 16 unitárius, 2 református) 8 pap és unitárius esperes tisztelendő Gyöngyösi István ur volt jelen.

Elnök Egeni Sámuel, az éljenzésre valóban méltó, rövid de lelkes beszéddel nyitotta meg a gyűlést. Ezután a mult gyűlésről szerkesztett jegy-

zőkönyv olvastatott fel, mely kevés módosítással megerősítettett.

Most következett a szokásos minta-tanítás az iskolaitermében felgyűlt mindkét nemű tanköteles gyermekekkel. Ily nemű tanításra ajánlkozva: gye- pesi tanító Deák Mózes számtanból, okládi tanító Sándor Márton beszéd és értelem-gyakorlásból, újfalvi tanító Imre István földrajzból, kik az elnök felszólítására mindhármán beváltották ígéreiteket, nemes buzgósággal és ügyszeretettel oldván meg feladatukat.

Miután a minta-tanítások bevégeződtek, a gyermekek elbocsátottak s azonnal kezdetét vette, elnök felhívására, a minta-tanítások feletti komoly bírálat és az ebből kifejtett érdekes vitá- kozás. Mint záporosóban képződött buborékok, úgy jelentkeztek szünet nélkül egymás után a szól- ni kívánók, s bár nem tagadhatni, hogy mindhá- romféle mintatanítás a buzgóság lelkei volt áthat- va s feltűnő haladást jeleztek, mindazonáltal a hi- bát kereső közönség éber figyelme talált némely kívánni-valókat, mik a bírálatok rendjén a tökéle- tesbbülés szempontjából, mind felsoroltattak, s mik alkalmazás esetén a nevelés szent ügyének mi- ndenesre előnyére válhatnak. Huzamos ideig folyt a bírálat, mely egyéb tárgyak halmaza mellett is legalább kétharmadát a gyűlés idejének igénybe vette, és igen helyesen, mert ez által a gyűlés tagjai fényes bizonyítványt adták s mintegy tettel mondották ki, hogy egy tanító-egyleti gyűlésnek a tanítás módozataira vonatkozó s együttes ön- képzésre irányult eszmecszerelgetéseknél nemesebb feladata, méltóbb tárgya nem lehet.

E levél szük keretében a gyűlésnek minden tárgyat nem ölelhetvén fel, csak még azt említem meg, hogy a gyűlés végén egy valóban nemes eszme pendült meg: hogy az egyletnek dal-egyletté is kellene alakulni. Alig hangzott el a lélekéből eredt in- dítvány utolsó szava, fogékony keblekre találva, az ige azonnal testté lett; az eszme megvalósult, mert a buz- góság oltárán szent akarat olthalan tűze lobo- gott: s a mily megnyugtató volt az önképzésen ki- vül egyfelől az a tudat, hogy a nevezetesebb alkal- maknál az innepélyesség ez által is bizonyos ta- kintetben előmozdítható, éppen oly nemesen lel- kesítő másfelől a cél, hogy egy dalegyletben a té- nitők által kifejtendő munkásság eredményei az is- kolák termeiben is lassanként fel-feltűnedeztek. Vaj- ha e gyűlésen mutatkozott nemes buzgóság minden egyes tag kebelében nem csak megmaradna, de fokozódni gyűlésen kívül is, vajha, mint most, úgy ezután is oly tekintélyes számmal sorakozná- nak a kis körben legalább a nevelésügy felkent férfiai a nevelésügy szent oltára körül!

Régtől fogva, sokszor elhangzott már: ko- runkjelszava a haladás! Régtől fogva, sok- szor elhangzott már e jelszó is: Előre! De mind- ezek csak most a közönségben, azóta kezdtek valósu- lni, mióta igazat adtak a költőnek: Itt nem be- szélni, hanem tenni kell! Ezt most megér- tették nem csak a nagy, de kisebb nevelési társu- latok is, melyek közt a tanító-egyletcske is szerény

a kert emléket, hová növényei jöttek délutánoként az operák árnyékába himzéseikkel.

Ily módon bolygott ide s tova, emlékeinek martalékul oda dobova s nem gyanítá, hogy ez alatt, a legérseztesebb kémszemle tárgya volt. De Lisle kisasszony a Corderie-terrázs magaslátáról már rég megpillantotta volt s nyomban sejté, hogy a sétáló idegen nem lehet senki más, mint az atyja által leirt új erdősz. Egy korán lombot hajtott diófa háta mögé rejtőzve a legkíváncsiabb figyelemmel vizsgálá; az így vizsgáló egyéniség egyáltalában nem felelt meg azon képnek, mit felőle magában az első leírás után alkotott. Duhoux Jakab nem volt ugyan szép, bár szabálytalan vonásai egyidőben erélyt és szigorít fejezték ki, a szemüben mélyen benn fekvő szemei, széles homloka, jellemző férfias kinézet kölcsönözének arcának. — Ezen eleven, tömör testalkatu s büszke magatartású fiatal emberben ön- kéntelen is gyanítá az ember a jellem s akaratérőt. Gyorsan haladt előre, kezéit zöld zubbonyának zse- beibe dugva s fejét könnyedén meghajtvá. Aztán hirtelen megrázá üstökét mintha fejből valami nyo- masztó gondolatot akarna kiűzni, mire a fogadó irányában eltűnt.

Nem akará, hogy a mélabu erőit vegyen rajta. Minthogy a cselekvés embere, az ábrándozást ha- szontalan s a kedélyre ártalmas befolyást gyakorló foglalkozásnak tartá; hogy erre való hajlamát le- győzze elhatározá az erdőbe kimenni, hogy meg- ismerkedhesen az ő vágásabeli erdőkerülőkkel. Félőrával később már jó mélyen behatolt volt a Rochetaillé és Vivey közt elterülő hegyes-völgyes erdőszébe. Nem csatlakozott, midőn feltételezé, hogy egy hosszú gyalogut elégséges leend arra, hogy kedélyében az egyszemlét helyreállítsa. Az erdőnek csak látása is rögtön meggyógyítá. Erdősz családból származott, atyja, nagyatyja erdősz volt s ezért választott életpályájához szenvedély- lyei ragaszkodott. Tetszett neki az erdők magánya, hol az élet oly csekély zajjal nyilvánul; nagy von- zerőt gyakorol reá e folytonos és termékeny, még- is oly hallgatag légkörben végbemenő cselekvés. Az erdő soha sem néma s mindamellét a csend és nyugalom látszik benne honolni. Alig haladt

kiskörben ennek követését tűzte feladatául. Isten áldása legyen kísérője nemes törekvésében.

Kisgyörgy Sándor.

Egy finn a magyar állapotokról.

E czim alatt közöl Donner, hírneves finn tu- dós visszaemlékezéseket Magyarországról. Donner a mult nyáron utazgatott hazánkban s több magyar barátja kíséretében Pestről kiindulva, nem egy ma- gyar vidéken megfordult. Utirajzaiból a „Magazin für die Literatur des Auslandes”-ben egy töredék jelent meg s ebből adunk most rövid kivonatot.

„Győrött fölkerestük a Benczések kolostorát. Az igazgató szívélyesen fogadott s azonnal beve- zetet a kolostor muzeumába, mely tele van híres római régiségekkel. A magyarországi kolostorok, a mi stílyüket illeti, nem igen különböznek egyéb házaktól, rendesen két emeletesek s a második emelet egész hosszában tornác vonul végig. A ház hátuljában gyümölcsös kert s a gyümölcsös kertben egy kuglító: ez a rendes kiegészítő.

Mikor a delet elharangozták, a refectoriumba hívtak.

Nagyon kérték a bocsánatot, ha netalán so- ványul ütne ki az ebéd, de nem tehetnek róla, mert épen „bőjtölőniök kell.” Hust csakugyan nem ad- tak, de pompás leves és hal után mindenféle sü- teményt, tésztát, rizsből és zöldségből készült ele- delt, gyümölcsöt találtak elénk. Először könnyű asztali bort, azután fehér neszmélyit és vörös (kissé erős) egrit iddogáltunk; az ebédet szivar és fekete kávé fejezte be. Mikor fölállottunk, valóban el- szörnyűödöttünk a magyar kolostorokban divatozó kegyetlen bőjt felett!

A szerzetes rendek Magyarországon nem úgy vannak organisálva, mint más katolikus államok- ban. Itt kevés kolostor lakossága különbözi el magát a külvilágtól, hogy régi szokás szerint a „szemlé- letnek,” vagy is a tuncyaságnak éljen. A legtöbb kolostorban körülbelül 12, 15, többnyire fiatal em- ber csoportosul, kik a szerzet jövedelméből közösen, mintegy családban élnek, de kötelezvék a szerzet iskoláiban tanárságot vállalni.

A mi benczés igazgatónk egy kocsit bocsá- tott rendelkezésünkre, melyen később kihajtottunk a Mártonhegyre, vagy is a Sacer mons Pannonicusra; itt van az ország egyik legfőbb, leghíresebb kolos- tora, mely a győri benczések főszékhelye. A ha- talmas épület colossális tornyaival 2000—3000 láb magas hegytetőt koronáz s 3 órányira fekszik Győről. A mint a kigyódozó uton fölfelé haladtunk, északnyugatra láttuk kéklenni a bécsi és pozsonyi hegyláncok körvonalait s dél felé a Bakony-er- dőség homályos tömegét. Ez a fölséges hely már 1007 óta a Benczések tulajdonát képezi.

A főapát, Chrysostomus, épen akkor tért vis- sza sétakocsizásból s mi azonnal tisztelegtünk nála. Szépen butorozott előszobában fogadott; a mint szétnéztem, a falakon a most uralkodó király s a magyar érzelmű királyné arcképeit láttam. A fő- apát körülbelül 55 éves lehetett; alakja hosszú és vékony, élénk szemekkel, kifejező arccsal; fekete

száz lépést előre Jakab, felvidulva s felvillanyozva érte magát. Friss ugrással a Viveg patak tuloldalán termett s egy nagy kiterjedésű ritkasághoz ért, me- lyet a „tehénásztor deszkájának” hívtak. Már is vidor kedvel taposza a verőfényben uszó legelő- hely magános pázsitját, midőn a szemközti fekvő erdőszélből egy mogyoroszin kabátba bujtatott nagy kamaszt látott kijönni, ki egy szoroson orra elé tartott könyvből olvasott s ezalatt jó nagyokat lépett. E különös sétáló, fennhangon beszélve, ke- zzeivel ide-oda hadonászva, mindinkább közeledett a főerdősz felé s nem látszott őt észrevenni. E félre helyt eső legelőn, ily emberrel találkozni, bizonyá- ra nem volt mindennapi dolog, Jakab megállott, hogy a dühös szenvedélyvel olvasó jobban szem- ügyre vehesse. Midőn ez tőle két lépésnyi távolra érve, hirtelen felütö fejét s egy hatalmas felkiáltást hallatott.

— Duhoux Jakab, tehát csakugyan te vagy? — Evonymus így kiáltott fel Jakab, ráis- mervé régi iskolabeli pajtására.

Tíz éve mult, hogy nem látták egymást. Ke- zét szorították s nem győzték a kérdezősködést az elmúlt időről, az eltűnt barátokról, a szétfoszlado- zott légvárokról...

— Hadd lássuk hát mi lett tőbelőled? kérde Jakab... Elégszer keresem nevedet a hírlapokban. Azt hittem, hogy már régóta tökéletesen benne vagy az irodalom szentélyében.

Evonymus mélabusan rázogatá fejét. — Igen így sóhajtott fel, bizonyos reményeket kötöttek hoz- zám...

A hernyóbáb szép volt, de a belőle kibújt pillangó ostobamódon elcsenvesedett. Nemtűz, ki születésemkor jelen volt, a szépirodalomhoz való vonzalommal, igen erősen kifejlett hajlamot oltott bel- lém a restséghez. Midőn már egyszer a lejtőn va- lék, szép lassan legurultam odaig, a hol most va- gyok... Vigaszt könyveimből meríték, mondá Montaignenek egy szépen beköltött kötetére csapva s elég boldogul élek itten, hol egyedül lehetek ál- madozásaimmal. A madarak s a szél képezik az én zenekaromat, a midőn képzeletemmel szárnyra kel- ve ide-oda tánczolok. Tudom ugyan jól, hogy

reverendáját arany lánczon függő arany kereszt ékítette, Chrysostomus apát ott volt a legutóbbi zsi- naton s olaszországi élményeiből el-el beszélt egyet- mást. Csak akkor hallgatott, ha vallási kérdést pen- gettünk. Ugy látszik nem akart protestáns embe- rrel vitakozni.

Vacsoránkat a drága faragványokkal dusan ellátott refectoriumban költöttük el. A mint a főapát belépett, halkan egy latin imát kezdtek dűnyögni, mely a refectorium félhomályában s e környezet- ben valósággal a középkori kolostoréletet vará- szolta elem. A vacsora jó volt, de távolról sem oly bőséges, mint Győrött. Vacsora után megint latin imát morogtak.

Másnap reggel (július 14-én) megnéztük a 100,000 kötetet s nagyszámu kéziratot tartalmazó könyvtárt. Még csak estig maradtunk, azután búcsut véve vendégszerető benczeinkől, utnak eredtünk végig a lapályon. Itt-ott egy-egy csárdában le- szálltunk pihenőre.

Több órai szekerezés után vasutru ültünk s Pápára robotunk. Pápa a kálvinisták székhelye; jogakadémian kívül főgymnasium is van itten, mely több mint 520 tanulót oktat. A különböző vallás- felekezetek most szépen megérnek egymással Ma- gyarországon. Én magam láttam, a mint benczés barátok teljes egyetértésben kugliztak a kálvinista professorkokkal.

Pápa különben csak az Eszterházy-féle angol parkról híres, mely pompás virágok és faültetvé- nyekkel körülvett kastélyt takar.

Pápáról Szombathelyre mentünk. Szombathely püspöki székhely, katolikus szeminariummal; fő- gymnasiumában a prémontreik tanárok. Szom- bathely valaha római colónia volt, s akkoriban Savadia-Claudia Augusztának nevezték. Terüle- tén még mindig találnak nagyszerű római régisé- geket, újabban két colossalis torzót, egy Miner- vát s egy Herkulest, a mennyire a hatalmas izmok- ból következtetést vonhattak. A római régisé- gek gazdag gyűjteméye a püspöki palotában lát- ható.

Egy nap a püspöknél ebédeltünk. Asztal fö- lött tisztán magyarul folyt a társalgás. Én keveset értem belőle, kanonok szomszéd váltig magya- rázgatja, majd német, majd latin nyelven. Szombat- helyt a prémontrei gymnasium tanárait is megláto- gatuk; mind fehér talárba volt öltözve, kék selyem öv a talár körül; képzett, okos fiatal emberek. A 49-ki forradalom a katonaköteles papokat is zászló alá hívta, — s ők örömmel gyűltek alája. Beszéltem egygyel, ki a forradalomban kapitány volt, har- czolt Jellasics ellen s fogságba kerülve, 8 évig tmlőczben ült. Neve: Sebesi. Ez mondta nekem: „Lássá uram, most akkori szenvedéseink és fára- dalmaink gyümölcseit élvezzük! Ausztria összes hatalma ellen folytatott küzdelmünk tekintélyt szer- zett a magyar nemzetnek Európa előtt.” Szombat- helyről, Kanizsára, Kanizsáról Pestre utaztunk.

Miután a fin tudós kitérőleg még leírja az al- földet, s megozafolja ama téves véleményét, mintha Magyarország területe nagy részben még mindig műveletlen állapotban volna, Pest leírásába kezd.

nem kevésbé vagyok neveléséges mint az a vén szürke szakálu ember, ki keringőt tánczol; de ne- kem elég az, ha tánczosom nem talál neveléséges- nek, fülembé suttogja, hogy a nyilvánosság elé lé- pett költők nem mindig éneklék a legészintébb s leginkább szívből fakadó dalokat.

Jakab nevetett, Hát te? tevé hozzá Evony- mus súból megszorítá barátja kezét.

— Oh! a mi engemet illet, válaszolt emez, az én életem igen egyszerű. Ez életet, melyet 20 éves koromban magamjelé rajzolok oly prózai, mint egy számtani feladvány. Mind a mellett követém azt s remélem, hogy hü maradok hozzá... Szenvedélyvel ragaszkodom életpályámhoz s e pillan- natig többet életem a fáknak mint az embereknek társaságában. Egyedül abban összpontosítom dus vágyomat, hogy mindenütt és minden alkalommal, hegyeinknek fákkal való újbóli beültetését javallom és ajánlom; oly vidéknek, melynek nincsen erdeje, nincsen jövője. Egy-két évig erősen dolgozni aka- rok, aztán szülőhazomban nevezetem ki magamat valami erdősz hivatalra s onnan többet ki nem mozdulok. Ott majd nőül veszek egy kedves egy- szerű lányzót, melyet derék anyámasszony már is kinévelt számomra s aztán az erdőmivélésről írok egy könyvet.

— Te tehát megfogsz nőszülni így kiáltott fel Evonymus, kibarátyja beszéde gondolkodába ej- tett... Többször intéztem már enmagamhoz azt a kérdést, hogy vajjon énnekem nem kellene e ha- sonló módon cselekedni. Hirnévre, dicsőségre ugy sem tehettem szert, így legalább gyermekeim lesz- nek, kik egy szavamra elhiendik szellemileg nagy voltomat... addig t. i. mig még kicsinyek.

Ily módon társalgának együtt egy negyed óra tartamig, aztán ki jobbra, ki balra ment; de azelőtt még megígértette magának Evonymus, hogy más- nap reggel szerencsése lesz reggelire magánál lát- hatni Jakabot a val-clavini majorban.

Ugyanaaznap estőjén Evonymus egy negyed órára betekintett a Corderie negyedben fekvő ház- ba, de Lisle ur távol volt. Antoinette a terrasz dió- fái alatt sétált; Evonymus mihelyt megpillantá őt, első dolga volt elbeszélni Jakkabbali találkozását.

TÁRCSA.

Hableány.

V.

Másnap azt, kinek megérkezte felköltő de Lisle ur kíváncsiságát, tehát Duhoux Jakabot a Pi- toiset fogadóiban házasos reggeli zaj ébreszté fel álmból. — E ház, különben Rochetaillé egyetlen vendéglője, a béke templomának épen nem volt nevezhető. Az egymáshoz ütődő üvegek zöreje, az ivók hangos beszélgetése, a kuttyák ugatása, ehez vegyülvén még a fogadósné éles rikoltásai, a legkevésbé sem kellemes hangvételűt képeze- tek. Az új főerdősz nem tudván tovább kiállani, hirtelenében felöltözött s a fogadóval szemközti fekvő, az Aubette két ágától körül karolt hársfa sé- tányban keresett menekedtet. E fasoroktól szegély- zett ut, melyet a környék lakói a kétvízközi séta- helynek neveztek el, a falut a rochetailléi régi apátsággal kötö egybe. Annak egyik oldalán egy dombon a malom feküdt, s a Corderie-ház terrá- szokban lelejtő kertje terült el. A lárna — zaj egyáltalán nem illet a tudomány kedvelő Duhoux Jakab életmodorához. Az erdősz-akademiából való kilépte után, midőn szülővárosa tanácsnokává kineveztetett volna, inkább elhagyá családjait, hogy Némethon erdeinek kezelését őt helyben tudomá- nyos szempontokból tanulmányozza. — A fogadó- beli örökös zakata igen éles ellentétben állt az atyja házabeli nyugodt és csendes életmóddal, el- annyira, hogy magát teljesen elidegenítve és kedé- lyét felzavarva érte. A zöld lombzat látása, s a csörgedező patak moraja pillanatra felfrissíték ke- délyét s gondolatjait nyugodtabb mederbe terelé. S mindamellét a hársfák alatti lépdegelése közben, szive újból összeszorult, s az itt-ott figyelmét fel- keltő, az otthoniakra emlékeztető részletek újra fel- kelték benne a honvágy okozta mélabút, melyben szenvedett. A malom közötti gyopre, a napra kite- ritett vászondarabok, eszébe juttaták kisedd szü- lővárosát s anyja sürgés-forgását a nagy szapulások idejében; a virágosmezők szemlélete felköltő benne

„Pest 5 év óta mintegy átváltozott. Gyönyörű paloták emelkednek ott, hol pár hónap előtt alacsony ház, vagy épen üres tér szerénykedett. Szép utak, utozák vonulnak végig a városban; most képzik a boulevardokat, s akarnak egy colossális operaházat emelni, mely több millióba kerülne. A Duna két partját két új hid fogja összekötni, s ezek egyike egyszersmind vasút hid lesz, melyen át a Magyarország nyugati részéből érkező vasutak rognak majd be a pesti központi pályaudvarba.

És ez a tevékenység, pezsgő nemzeti élet azóta ébredt föl, mióta Magyarhon, a Deák által felállított alapon, visszanyerte belső önállóságát!

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, május 12-én.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mihamarább megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék.**

— **Kik lesznek a koszorus leányok** Tűzoltóink zászlószentelési ünnepélyén, mint koszorus leányok: Bodola Ida, Filep Ida, Simai Gabriella, Rignát Róza és Turózi Anna kisasszonyok vesznek részt. Ennél szobbb virágokrétát alig lehetett volna összeállítani.

— **Tűzoltóink zászlószentelési ünnepélyét** a nem rég óta folytatott gyakorlatokbeli vizsgálat fogja megelőzni. A vizsgálat e hó 18-án az az a jövő vasárnap lesz, mert a derék s fáradhatatlan Stierling János tanár legfőbb 22. elutazik már körünkbe.

— **A műkedvelői társulat** részéről közlebrőlki fog tüzetni azon 20 drb. cs. k. arany vigjáték pályázatra, mit K. Papp Miklós igazgató e célra adományozott.

— **Szép áldozat.** A nagy-szebeni tűzoltók ünnepélyére megemlítettük, hogy 12-en mentek fel a kolozsvári tűzoltókat képviselni. Ezek közül az egyet csak kettőnek viseli költségeit, míg a többi 10 önmaga fedezte azt.

— **Májális.** A tavasz ünnepélyeket szor mindenfelé s nekünk egy kedves kötelességet, hogy azokat siessünk ideje korán jelteni. A közönség bizonyára egy minden tekintetben jól sikerült tavaszi mulatságra számíthat a korosolyázó-egyletnek f. hó 25-kén rendezendő ünnepélyében.

— **Műsorozat.** A kolozsvári „dalkör“ 1873. évi május hó 18-n tartja a középutzás az e célra teljesen megfelelőleg berendezett s ezuttal megnyitandó „Angol királyné“ című nyári mulató kertben ez évi második rendezés d a l e s t é l y é t következő műsorozattal: 1. „Nyitány“, előadva a cs. k. katonai zenekar által. 2. „Bordal“, Langer Jánostól, énekl. a kar. 3. „Szívhangok“, Hann Mártontól, énekl. a kar. 4. „Büvös vadász ből“, tenor-solo, Wébertől, előadja Scholaster János egy. működő tag. 5. „Hallgasson el a fülemile“, Abrányi Kornéltól, énekl. a kar. 6. „Nép dalok“, átírta Hann Márton, énekl. a kar. A pártoló tagok szabad családjegyet kapnak. Nem pártoló tagok részére belépti jegy ára személyenként 1 frt o. é. Jegyeket válthatni a meghívó előmutatása mellett f. hó 18-án, Tauffer Adolf belmonostorutczai cukrászatában d. e. 10—1 óráig és d. u. 3—5 óráig, azontul a helyszínén a pénztárnál. A dalstély kezdete délután 5 órakor. Kedvezőten idő esetére a t. közönség falragaszok által leend értesítve, az estély megtartása napjáról.

— **Tavaszi ünnepély.** A helybeli kereskedő ifjuság június hó 15-én fogja megtartani tavaszi mulatságát a Nemes-kertben. Sok sikert és szép időt e jó mulatságnak!

— **Kolozsvárt is lesz „Angol királyné.“** Weinberger Pál középutzai mulatóhelyiségét „Angol királyné“ elnevezéssel szándékozik felruházni. Volt alkalmunk megtekinteni e csinos mulató-kertet, melyet tulajdonosa nagy áldozattal valóban izléssel rendezett be.

— **Az első estéli takarodó** zene szombaton nagy számu népség jelenlétében folyt le, dacára, hogy Jupiter pluvius minden percében készült az áldásosöppek bőséges hullatására.

— **Farkasokat fogtak.** Gyaluból tudósítanak bennünket azon szerencsés fogásokról, melyek közelebről Gyalu és ugyancsak Kapus mellett történtek. Gyalu mellett egy kis leány egy, szerinte játszó kutyát vett észre egy üreg alatt, mit az anya is annak nézett és haza vitték. Itt azonban a kutyából farkas lett, mert annak nézték többben és helyesen, mert az is volt. Kimentek az üreghez és abból csakhamar még hat kis kölyköt ástak ki, távolban pedig látták az anya farkast szomorkodni a végrehajított tetten, míg azonban fegyverért mentek, úgy eltűnt szem elől, hogy hosszas keresés után sem tudták feltalálni. A másik fogás Kapus mellett történt hasonló szerencsével és módon, azzal a különbséggel, hogy itt fu volt az utmutató. Itt is 7 darab fiatal farkast kerítették kézre. E szerint két helyen összesen 14 farkast fogtak, mi egy farkas fejt 5 frtot számítva, épen 70 frtot jövedelmeztek az illetőknek.

— **Félszázas tanítói jubelium.** A budai tanító-egylet, május hó 15-én Abel Már-

ton tanítónak jubeliumát illi meg. Az ünnepély programja szerint május 15-én a „Zeneakadémia“ termében alkalmi beszéd fog tartatni s ez alkalommal az egyet egy emléket is fog a derék tanítónak ányujtani. Egyszersmind ünnepélyes kirándulás a zugligetbe s onnan diszbedre a disznófőhez.

— **Bécsben** a világiállítás képezi most a fő vonzerőt, az angol, francia, hollandi és belga műkertészet is kitünőleg van képviselve; a virágok szinompáját, az élénk rhododendronok, pelargonikák szekfűk, liliumok, teljes hortensziák s kivált az orchideák gyönyörű csoportjait mindig tömegesen nézik.

— **A bécsi udvari opera** volt tagja Bog-nár kisasszony befejezte berlini vendégjátékait, a lapok nem győzik eléggé magasztalni.

— **Borzasztó felhőszakadásról** emlékezik meg a „Nagy. V.“ legutóbbi számában. Minek következtében a Párizs patak annyira megáradt, hogy a biharmegyei közpörház mellett Stiedt Ferencnek ujonnan épült házat halomra döntötte. A kórház mellett lévő kis köhid alapját megromogtatta. A kath. elemi iskola-épület pinczéje pedig egészen szinig telt meg vízzel. A Stiedl F. összeomlott háza egy kőműves hulláját is takarja. Szóval a biharmegyei kórház környéke úgy néz ki, mint egy rész a lagunak városából.

— **Királyi ajándék.** John Andersen gazdag newyorki dohánykereskedő Agassiz tervének kivételére a Penikese szigetét ajándékozta. Ed-dig a sziget nyári tartózkodási helye volt, de a tudomány érdekében föláltozta azt. Anonban Andersen ezzel nem elégedett meg, hanem 50,000 font sterlinget tett le alapítványul az iskola részére. Penik és Massachusets államtól délre fekszik és igen alkalmas a nevezett célra. A sziget körülbelül 100 ezer forintot és így Andersen ajándéka 150,000 frt sterlinggel fölér.

— **Melittüt** küldött ajándékba a walesi hercege Zichy Olga kisasszonynak, Zichy Mihály világhírű képművész leányának. Ez ajándékra alkalmul az szolgált, hogy az angol trónörökös nem régiben Zichy Mihályt meghívta vendégének s igen szép vadásznapot töltöttek együtt a szigetország felső hegységeiben. E vadászatokat Zichy Mihály leirta, s abból egyes töredékeket előbb a „Fővárosi Lapok“ közölt, az egész leírás pedig valamivel később a magyar sportlap tárczájában jelent meg. A trónörökös értesülve e munkáról, kifejezte óhaját, hogy szeretné olvasni. — Zichy Mihály tehát megbizta leányát, hogy a hercege számára írja le németül. Ez meg is történt, s miután a hercege azt is megtudta, hogy a kézírás kitűl eredt: a munka fáradságát az ajándékkal kívánta gyöngöden viszonozni.

— **Brassói lövönatu vasuti** részvénytársaság, engedélyes Benedek Gy., pesti ügyvéd. E társulat a közlekedési miniszteriumból nyert előmunkálati engedély alapján jönné létre két száz ezer frt. 2000 db száz frtos részvénytökevéln. A társulat megalakulhat, mihielyt a részvénytökének fele jegyzve s elhelyezve lesz. A befizetés 1 havi részletben fog történni s a határidőt az igazgatóság fogja meghatározni.

— **A dézsi takarék-pénztár** 1873. aprilis havi üzletforgalma. Bevételek: Betételek 197 tétel mellett 6401 frt 90 kr. Befizetett kamatok 1368 frt 75 kr. Visszafizetett váltók 61,590 frt. Különbféle díjak 683 frt 40 kr. Betéti könyvdíjak 7 frt 20 kr. Házbér 25 frt. Megtérített kezelési költség 39 frt 66 kr. Visszafizetett előlegek 500 frt. Visszszámított váltók 5950 frt. Részvényjegy aláírási díj 2 frt. Részvényjegy kiállítási díj 50 kr. Részvényjegy bélyegilleték 80 kr. Allami illeték 1 frt 5 kr. Összesen 76,570 frt 26 kr. — Pénztári maradvány március hó 1-én 4158 forint 58 krajczár. Főösszeg 80,728 forint 84 kr. — Kiadás. Betét visszafizetésre 60 félnek 5279 frt 06 kr. Leszámított váltókra 64,700 frt. Tiszti fizetésre 430 frt 66 kr. Betét folyó kamatra 11 frt 10 kr. Kezelési költség 86 frt 82 kr. Házbérre 200 frt. Előlegekre 620 frt. Visszszámított váltókra 5000 frt. Visszszámított váltók kamataira 113 frt. 50 kr. Kamat osztalékra 12 frt 96 kr. Jótékony és közöszélu adományra 58 frt 50 kr. Napibiztosi tisztelet díjra 87 frt 50 kr. Részvény jegy bélyeg illetékre 40 kr. Allami illetékre 1 frt 05 kr. Összeg 76,701 frt 55 kr. Pénztári maradvány aprilis 30-ról 4127 frt 29 kr. Főösszeg 80,728 frt 84 kr. Deésen 1873. apr. 30.

— **Csoda bogarak.** A „Temesi lapok“ írja, hogy Kornina-Réva román vidéki községnek iskola-építésre 10 ezer forintot ajándékozott s tett folyóvá közoktatás-ügyérünk, de Kornina-Réva lakosai nem fogadják el, mert böles vezetők(!) azt mondják, hogy akkor eladják magukat a kormány-nak. Pedig úgy látszik — nagy szükség volna ott iskolára, mert igen sok az — ostoba ember.

— **Általanos indián fölkeléstől** tartanak Északamerikában, — ez a legújabb tenger-alatti távirati jelentés. Nem lesz helyén kívüli tehát az Északamerikában lakó indiánok lélekszámát megtudni, mely Alaska tartomány kivételével 300 ezeret tesz ki. Ezek közül 150,000-en békében élnek a számukra rendelt körülhatárolt területeken (Reservations), míg mintegy 95,000-en a prai-

rieken és sík földeken ide-oda csatangolnak. De mintegy 55000 indián semminemű ellenőrzést nem tűr s ezek okoznak legtöbb bajt a kormány-nak s a telepítvényeseknek. A megmaradt szám nagy részben polgárisult.

— **Miképpen tartható el a hus kág friss állapotban?** Ugy, ha azt beszóva, egy edényben légmentesen elzárjuk. Szép, tiszta és friss husdarabokat (természetesen csont nélkül) kellően beszóva, egy e célra szánt edény-be rétegenként egymás fölé rakunk, oly formán, hogy se a husdarabok között, se fölül üres tér ne maradjon; ekkor az edényt elzárjuk és a pinczé-be tesszük, hol annak helyét eleinte naponként, később pedig mineen mászdik, harmadik napon változtassuk. Ily módon főlkép friss szalonna és sertéshus kitünően eltartható. Így a karácson táján leölt sertések husát még augusztusban is tökéletesen friss állapotban élvezhetjük. A hus kinézése friss és tiszta fehér; ize igen jó, anélkül, hogy valami rozsz mellék ize volna. Ha azonban az edényt egyszerű felnyitjuk, többé a hus nem áll el soká, mivel felnyitás alkalmával levegő fér hozzá; e miatt a hus gyorsan elhasználandó. Ajánlatos tehát, hogy az ily hus eltartó edények háztartásunk szükségleteihez legyen mérve. Ezen eljárás, melyet a legagyszerűbb gazdasszóy is követhet, Felső-Ausztriában néhány év óta igen el van terjedve. (Gy. m.)

(**Necrolog**) Medvös Sándor, m. kir. közlekedési minisiteri számtiszt, s neje Novák Juliánna, gyermekeik Luiza és Mihály; Medvös György, magyar királyi pénzügyi hivatalnok, neje Szentpáli Emilia, gyermekeik Mari és Sándor; Medvös Juliánna és férje nagy-szebeni államtanár Simon Péter és gyermekeik Ilona és Árpád; a maguk és több távoli és közeli rokonok nevében is szomoruan jelentik, hogy szeretett édes atyjok, az illetők ipja, a jó nagyatyja és rokon kézdí-kiskászoni **Medvös Mihály**, folyó hó 10-én, életének 69-ik özvégységének 9-ik évében, elkészülve a halottak szentségével, szélhűdés következtében megszünt élni. Az élni megszünt munkás férfinak, ki egykor kormányzéki hivatalát is folytatta a királyi Lyceumban jegyző, azután ugyanott tanár, törvényszéki bíró, legfelsőbb törvényszéki segéd-előadó s törvényszéki elnök volt, s ki viszszavonultságában olvasás és írással foglalkozott, földi része folyó 1873. év május hó 12-ik napján délután 4 órakor fog, buzautozai 6. számu sáját házatól, a római katolikus egyház szertartása után a köztemetőbe, elhunyt neje, egy leánya és három fia porai mellé kísértetni; más nap pedig u. m. folyó hó 13-án délelőtt 10 órakor az akadémiai templomban lelkeért az engesztelő áldozat a mindenek Urához bemutatanni. Béke porain! Kolozsvárt, 1873. máj. 10-én.

Szerkesztői nyilt posta.

T. K. S. urnak Kénos. Becses sorait mindig köszönettel vesszük.

Képesarnok.

Borszék.

gyógyászati és nemzetgazdasági szempontból.

(Irta Cseh Károly orvos-sebész tudor, szülész, volt borszéki fűrdőorvos és országos képviselő. A „fő-kut“ látképevel és egy térképpel 248 l. Ára 2 frt.)

Cseh Károly e munkája, mely most hagyta el a sajtót, nagyobb szabású és értékű a szokásos ismertetésöknél, s Borszék jövőjére kétségkívül nagy befolyással lesz. Borszék gyógyvize a figyelmet, mely e munka által reá fordítatik, megérdemli. A szerző kitérőt céljálul mondja nemcsak Borszékét — a gyógyhelyet, hanem egyuttal Borszékét — az anyagi kincsekben oly gazdag helyet is bemutatni a nagy közönségnek.

Mutatónyul közöljük a — „Borszék multja“ című fejezetből a bevezetést:

„Hogy Borszék, mint kitünő ásványvízforrásokban gazdag hely, mikor fedeztetett föl, arról nincsenek adataink. Mert annak valótlansága, hogy gr Bánffy Dénes 1773-ban egy vadászat alkalmával fedezte volna fel, már rég ki van derítve. Egyébiránt az nagyon is lehetséges, hogy őt ezen alkalommal a környékbeliektől már is nagyon ismert kitünő „csuda“ borvízforráshoz az illető pásztorok elvezetve, s ő annak üdítő hatásáról meggyőződve, mint előkelő főúr, az addig csak kis körben ismert forrást, tágasab körben is igyekezett ismertetni. A forrás eredetilegi fölfedezésének érdeme azonban őt egyáltalán meg nem illeteti, mindazonáltal meg vannak neki is az ő érdemei; mint mondam, sokat tehetett és valószínűleg tett is Borszék emelésére az által, hogy azt nemcsak maga meglátogatta gyakran, hanem tekintélyes ajánlati által honfiai s a nagy közönség figyelmét ráfordította.

Hogy állításunk való, s hogy Borszék eredeti fölfedezője nem lehetett maga a nemes gróf, az már magából azon történetből is, a mely szerint annak fölfedezője ő lenne, kétségbevonhatlanul kitünik. Ugyanis ezen hagyomány szerint is, a gróft ezen környéki vadászása alkalmával környékbeli pász-

torok vezették a rengetegek közepette felfakadó „csodaforrás“-hoz. Tehát nemcsak hogy ezen pásztorok ismerték a borszéki akkori gyógyforrásokat, hanem azoknak még „csudatevő hatást“ is tulajdonították, kétségkívül az észlelt tapasztalatok folytán. De nemcsak ezen logikai következtetés, hanem irott okmányok is világosan bizonyítják azt, hogy Borszék már jóval korábban ismeretes volt. Ugyanis — hogy a legrégebben kezdjük — egy 1700-ban kelt összeírás, a melyről gr. Lázár Miklós a „gr. Lázár család“ című munkájában megemlékezik, már „Borszékéről“, a „Borszék mezejére“ vezető útról és „Borszék mezejéről“ tesz említést; ez pedig épen azon hely, hol Borszék fekszik. Sőt a gr. Lázár család egy másik perokmányából az is kitünik, hogy Borszéken még 1745 előtt kápolna létezett; sőt ugyanezen okmányból még többet is megtudunk, azt t. i., hogy a Csik-, Gyergyó és Kászonszék főkirálybirájának — gr. Lázár Ferencnek — juh-pásztorai, a kik ellen ezen okmány kelt, a Borszéken levő fűrdőházakat majd minden évben lerontották, a miből tehát megint az is kétségbevonhatlan, hogy már 1745 előtt is a borszéki ásványvizek fűrdőül is használtattak, a mi egyébiránt oly természetes is, hogy annak ellenkezője szinte lehetetlennek tűnnék föl; minden tekintetben oly kitünő források, mint a milyenek a borszékiek, nem lehetnek ismeretlenek.

Sőt hogy Borszék eredeti fölfedezője nem lehetett gr. Bánffy Dénes 1773-ban, arról Fridvaldszkinak egy 1767-ben — tehát több évvel 1773 előtt — megjelent munkája is tanuskodik, a melyben Borszékéről ezen szöveggel emlékezik meg: „Acidulae aliaeque soteriac Gyergyóensz supra passum Pirisko (megjegyzendő, hogy a jelenlegi tölgyesi vám 1806 előtt a Piriskén volt, a hol csak lóháton lehetett áthaladni) in Borszék desperatis-simorum quorum vis asylum, tota lateacaste adomesticis simul et peregrinis, eo ipse frequentantur.“ Tehát már 1767-ben Borszékét számosan is látogatták.

Sőt a mult — 1872-ik — öszön Borszékben egy új utat nyitván meg a kerekaszókra ki, ezen utvonalon 1 1/2 — 2 láb mélyen számos régi római pénzék találtattak, a melyek épen fekhelyüknél fogva, nagyon régóta kell, hogy ott heverték legyen: mert 1 1/2 — 2 láb magasra csak évek hosszú során, több századon át töltődhetett ezen hely föl. Amaz ásatásokat s a talált pénzek egy részét mult novemberben magam is láttam; pár nappal ezelőtt azonban borszéki fűrdőmérnök Margitay Gábortól erre vonatkozólag még a következők értesítéseket vettem, „Ezen talált pénznemek — írja ő a többi közt — nemcsak Borszéken, de Topliczától kezdve a Krángapatakán — a szék völgyén átvonuló irányban mindenütt mutatkoznak. Hollóban is sokat találtak már nemcsak ily régi római pénzeket, de eszközöket is; nem különben Tölgyesen is. Topliczán találtak bronzkori sarlókat, római pénzeket, fegyvereket, eszközöket. S mindezek a Székvölgyében gyakran találtak. Sőt Topliczán, mint pár héttel ezelőtt értesültem, régi „pogány“ sirokat, római sarcophagot is találtak.

(Vége következik.)

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között,

mivel a nappali vonat beszünttetett, Biasini gyorsutazása 1873. mart. 27-től elkezdve Kolozsvárról Nagy-Enyedre küldi gyorskoosját, még pedig oly formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 órakor minden nap indulva d. u. 4 1/2 órakor Nagy-Enyedre érkezik, Nagy-Enyedről Kolozsvárra estvíli 10 órakor

Deésről Szamosujvárra és Kolozsvárra na-indulva, reggeli 8 órakor Kolozsvárra érkezik. Ezen menetén kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d. u. 4 órakor is indulni, ugyszintén Nagy-Enyedről éjjeli 3 órakor Kolozsvárra indulhatni, csakhogy ezen meneteknél Felvinczről N.-Enyedig és N.-Enyedről Felvinczig a vasutal kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyász-szal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és közbülső Coupeba 5 frt, hátulsó Coupeba 4 ft 50 kr. tulsuly 5 kr. Tordáról Nagy-Enyedig vagy vissza első vagy közbülső coupéba 3 frt — hátulsó coupéba 2 frt 60 kr. tulsuly 2 1/2 kr. — Felvinczről N.-Enyedig vagy vissza 1 frt, tulsuly 1 kr. fon-tonként.

Felvételi iroda Nagy-Enyeden Vágó Ferenc szállodájában.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Máj. 9-ről. 1873 5% metaliques 08.—. nemzeti kölcsön 71.50. 1860-diki államkölcsön 98.—. Bankrészvények 930.—. Hitelrészvények 309.—. London 108.45. Ezüst 107.60. Cs. kir. arany —.—. 20 frankos arany 8.71.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79.—. Temesi 77.—. Erdélyi 77.—. Horv. Szlavon.—.—.

Felelős szerkesztő Sándor János.

Betöltendő a kudsiri m. k. vasműhivatalnál Szászváros mellett) a **szűléssz-mői állomás**, melylyel három havi felmondás mellett van összekötve: 50 ft évi fizetés a vas műpénztárból és 50 ft a társ pénztárból. Az illető oklevéllel, valamint a községi előjáráságtól kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványok **négy hét** alatt a govadiai m. k. vasműhivatalhoz, mint a vajdahunyadi társpenztár számvevőségéhez, benyújtandók.
M. k. vasműhivatal Govadsián
1873 május hó 1-sején.

Hirdetmény.

A képviselő közgyűlésnek 25 1873 számú határozata következtében ezennel köztudomásra hozatik, hogy Kolozsvár sz. kir. városának, a kolozsvári, feleki és koródi határán levő erdeiben a vadászat joga a f. 1873. év jul. 1-től 1874-ik évi december végéig, — évi 100 frt felkiáltási ár mellett, **f. évi május 26-án reggeli 9 órakor** a város házánál emeleten a 4-ik számú teremben, a legtöbbet jegzőnek nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

A haszonbéri feltételek naponként a hivatalos órákban megtekinthetők a város házánál emeleten a 8-ik számú szobában. Szab. kir. Kolozsvár város közigazg. tanácsától, Aprilis 29-kén. 1873.

Industrial-bank

Bécs, Istvántér 1 sz. november 6-tól kezdve

pénztárjegyeket

bocsát ki 100, 500, 1000, 5000 forintos részletekben 5 %, 5 1/2 %, 6 %, 6 1/2 % kamat mellett 8 napi, 14 napi, 30 napi, 60 napi felmondással.

A forgalomban levő, fel nem mondott pénztárjegyek a fennebbi naptól kezdve a magasabb kamatot élvezik.

A kamatok a felmondásnál mindjárt előre felvehető, a **tőke visszafizetése az osztrák-magyar birodalom minden fővárosára utalványozható.**

Az igazgató-tanács

(Utánnymot nem díjaztatik)

A kolozsvári hitelbank és zálogkölcstársulat

elfogad

készpénz betételeket 100 frttól kezdve **pénztárjegyekért**, a melyek után 6% kamatot fizet. E pénztárjegyek értékét Pesten is felvehetni az **angol-magyar banknál**. A kamatok 3 havonként fizetettek.

A bank **kölcsönöket** ad mindennemű értékpapírra, arany- és ezüst tárgyakra s más értékes ingóságokra.

Leszámitól váltókat; vesz értékpapírokat.

Elvállal pénzbehajtásokat váltókra, utalványokra.

Törlesztési kölcsönöket eszközöl 500 frttól kezdve telek-könyvezett birtokra 24 1/2 vagy 34 évre; a törlesztés és kamat 8% illetőleg 6 3/4 %-ot tesz.

az igazgatóság.

99-*

(21)

Cséplőgépek

kézi-, vontató-, járgany-, viz- és gőzműködésre 120 frton o. ért. ingyen szállítva és vámmentesen Bécsig. Árjegyzékek és rajzok kívánatra bérmentesen és ingyen.

Ügynökök kívántatnak,

Ph. Mayfarth és társa gépgyára majnai Frankfurtban.

737 9-18

(790)

2-12.

Epen most jelent meg 33-dik kiadása a világhírű és tanulságos könyvnek:

Személyvéd,

(der persönliche Schutz)

minden koru férfiak tanácsadója Laurentiustól. Borítékban lepecsételve.

Ezerféleképpen bizonyult segély és gyógyítás (20 évi tapasztalat) a férfinem

gyöngeségi

állapotaiban, ideg bajokban sat. a pusztító önfertőzés és nemi kihágások következményeiben. Minden könyvkereskedés utján kapható 2 frt 30 kron, postán küldve 2 frt 40 kr. Bécsben Pohan Károlytól, Wollgeile 33 sz.

Könyvem utánzásaitól és kivonataitól, — kis posványművek, a melyek ifjúság barátja, önfentartás s ehez hasonló (állítólag mesés sokaságú kiadásban s más otromba hazugságokkal) czimek alatt szemtelenül és kérékedőleg hirdettetnek a hirlapokban, óvakodni kell. Legyen tehát gondja mindenkinek a valódi kiadást,

Laurentius eredeti kiadását

megszerezni, a mely 232 nyolczadrét oldalt számlál,

60 boncz. képpel

aczélmetszetben van ellátva s a szerző névbélyegét hordozza.

Jegyzés könyvem már négy idegen nyelvre van lefordítva (dán, s véd, orosz és olasz), melyek könyvkereskedés utján hasonlólag megszerezhetők.

Legnagyobb nyereségremény.

260 huzásra,

melyben

13 főnyeremény	300,000 forintos,
2 főnyeremény	280,000 forintos,
2 főnyeremény	250,000 forintos,
7 főnyeremény	220,000 forintos,
8 főnyeremény	200,000 forintos,
5 főnyeremény	150,000 forintos,
2 főnyeremény	110,000 forintos,

és még számos 100,000, 60,000, 50,000, 40,000, 30,000 forintos stb. nyereményre játszhatni

A. csoportu játéktársulatunkban

egy részletjeggyel 18 résztvevő közt 25 évnegyedes 7 ftos részletfizetéssel. **E kedvelt csoportban meg van minden Ausztriában létező állam- és magánkölcson-sorsjegy**, a melyek árkelet szerinti értéke teljes befizetés után készpénzül fog a résztvevők közt felosztatni.

Mindjárt az első

7 ftos évnegyedes részlet lefizetése után minden résztvevő játszik május 15-én a magyar állam és június 1-én az 1864-ki sorsjegyek huzására.

A közelebbi huzásokra

ajánljuk játéktársulatunkat.

20 darab magyar 100 ftos sorsjegyre, negyedévenként 7, vagy havonként 6 ftos részletfizetéssel, huzás május 15-én főnyeremény 150.000 ft.

20 drb. 1864-ki 100 ftos sorsjegyre, negyedévenként 10, havonként 8 részletfizetéssel.

20 drb. 1864-ki 50 ftos sorsjegyre, negyedévenként 5, havonként 4 ft. részletfizetéssel, huzás június 1-én, főnyeremény 250.000 ft.

20 darab Török sorsjegyre havi 5 frt részlettel huzás június 1-én főnyeremény 300,000 ft. E csoportban mindjárt az első részletfizetése után 20 drb. sorsjegyre játszik a résztvevő, s nyeresé esetén a nyeremény húszadrészt azonnal készpénzül kikapja. Minden részlet teljes lefizetése után minden résztvevő egy eredeti sorsjegyet fog kapni.

Részletjegyekkel

egyes sorsjegyekre és tetszés szerint összeállított sorsjegy-csoportokra, a melyeknél résztvevő az első részlet lefizetése után egyedül játszik minden nyere-ményre, szolgálunk havonkénti vagy negyedéves részletfizetés mellett a legutá-nyosabb föltételek s a légelőnyösebb összeállítások szerint.

Az österr. Industrialbank

részlet-osztálya

ezelőtt

Fürst Ede

Bécs, Istvántér 2 szám

(Utánnymot nem díjaztatik)

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI

KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvárt, főtér báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főtér, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alóírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonanfelszerelt és izletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** elfogad, u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos iven, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromútlevelek, vásárczédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árah, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA 1 frt.

FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda. — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szerzet-tek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglevőket postafordultával, a szo-kratlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosítottik.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.